

Fag: KROPPSØVING

Kode: KØ130

Studiepoeng: 30

Vedtatt: Vedtatt av Avdelingsstyret i (sak A....)

Fagplanens inndeling:

1. Nasjonal Rammeplan
2. Innledning til lokal fagplan
3. Innhold
4. Organisering og arbeidsformer
5. Vurderingsordning
6. Pensum, kunnskapskilder og hjelpemiddel til eksamen

Fagplan

1. Nasjonal Rammeplan

Formål og egenart

Å delta i ulike former for fysisk aktivitet har vært og er en viktig del av norsk kultur. I grunnskolen skal faget kroppsøving legge til rette for fysisk mestring, utfoldelse og kreativitet, der en tar hensyn til kjønn, kulturell bakgrunn og behovet for tilpasset opplæring. For faget kroppsøving i allmennlærerutdanningen er det viktig å holde oppe og utvikle denne del av samfunnslivet. Kroppsøving har sin egenart i fysisk aktivitet gjennom ulike former for lek, dans, idrett og friluftsliv. Faget skal være en viktig bidragsyter når det gjelder å bygge opp under og videreutvikle elevenes behov og interesse for fysisk aktivitet og for egen helse.

Kroppsøving skal særlig kvalifisere studentene for å legge til rette elevenes læring slik at faget blir en positiv opplevelse for alle og er tilpasset den enkeltes behov og forutsetninger. Det er også et mål for faget å stimulere til varige aktivitetsvaner hos studentene.

Målområder

Arbeidet med målområdene skal sikre et vekselspill mellom teoretisk kunnskap, praksiserfaring, faglig utvikling og didaktisk refleksjon.

Faglig og fagdidaktisk kunnskap og ferdighet

Studentene skal

- ha kunnskap om sentrale faglige emner og sammenhenger mellom emner som er relevante i kroppsøvingsfaget i grunnskolen
- ha kunnskap om fagets historiske utvikling og om fagets rolle i samfunnet
- ha kunnskap om barn og unges fysiske vekst og sansemotoriske utvikling og om lek som
- fysisk fenomen
- kunne analysere fysiske aktiviteter ut fra et estetisk og kultursosiologisk perspektiv
- kunne se sammenhengen mellom fysisk aktivitet og helse

Å være lærer i fysisk fostring

Studentene skal

- kunne planlegge, legge til rette, gjennomføre, evaluere og kritisk analysere lek, dans, idrett og friluftsliv med barn og unge
- kunne utarbeide og begrunne planer i bevegelsesaktivitet og trening og sett i forhold til
- kroppsideal, kosthold, spisevegring, kunstig stimulerende midler og livsstil
- beherske et bredt utvalg av motoriske aktiviteter, sangleker og bevegelsesleker og
- beherske et utvalg idretter og danser som er aktuelle for grunnskolen
- kunne legge til rette for tilpasset trening og opplæring for jenter og gutter, for elever fra
- ulike kulturer og for elever med ulike fysiske og psykiske forutsetninger
- kunne utarbeide lokale planer som knytter fagets innhold til grunnskolefagets målområder, til tverrfaglig arbeid og til lokalmiljøet
- kunne svømme og gi svømmeopplæring, førstehjelp og livberging

Samhandling og refleksjon

Studentene skal

- kunne se sammenhenger mellom teoretisk og praktisk opplæring i faget
- kunne skape forståelse for fysisk aktivitet som en del av norsk kultur
- kunne reflektere over og formidle fagets historie, mål, innhold, arbeidsmåter og vurderingsformer og kunne se kroppsøving som et yrkeskvalifiserende fag
- kunne vise hvordan faget kan bidra i tverrfaglige og flerfaglige prosjekter og aktivitetsdager på skolen og i nærmiljøet
- kunne delta i faglig utviklingsarbeid i kroppsøving og vise evne til undring, refleksjon og kreativitet innenfor faget

2. Innledning til lokal fagplan

Denne fagplanen beskriver studieenheten i Kroppsøving 1 som er grunnenheten i allmennlærerutdanningen. Studieenheten gir et godt grunnlag for å undervise i kroppsøving i hele grunnskolen, men tar spesielt opp sentrale aspekter ved undervisning i barneskolen. Studieenheten inngår også i grunnlaget for et masterstudium i kroppsøving.

Kroppsøving skal særlig kvalifisere studentene for å legge til rette for elevenes læring slik at faget blir en positiv opplevelse for alle og er tilpasset den enkeltes behov og forutsetninger. Faget vil vektlegge å stimulere til varige aktivitetsvaner hos studentene både gjennom aktivitet og forståelse.

Kontakt med elever i grunnskolen spiller en sentral rolle i dette arbeidet. Det legges til rette for at alle studenter i løpet av arbeidet med studieenheten skal ha mulighet til en variert praksis i kroppsøving.

Fagplanen deles opp i tre målområder for studieenheten:

- Faglig og didaktisk kunnskap og ferdighet
- Å være lærer i kroppsøving
- Samhandling og refleksjon

3. Innhold

Faglig og fagdidaktisk kunnskap og ferdighet

Studentene skal arbeide utviklingsorientert med kroppsøving og ha et fagdidaktisk perspektiv på undervisningen. Da er det nødvendig med et godt grunnlag både i fysiske ferdigheter. De må også utvikle kunnskap om kropp og aktivitet og kroppsøvingsdidaktiske emner.

Sentrale fagområder er:

- Sansemotorikk
- Leik
- Idrett, dans og friluftsliv
- Fysisk aktivitet og helse
- Fagdidaktisk kunnskap

Sansemotorikk

Sansemotorikk danner grunnlag for ulike aktiviteter og idretter som er aktuelle både i kroppsøvingsfaget og i samfunnet forøvrig. Studentene må bli bevisst viktigheten av fysisk aktivitet generelt og få forståelse for hva daglig fysisk aktivitet betyr for barns og unges utvikling.

Viktige tema i sansemotorikk er:

- fysisk vekst og utvikling
- sansemotorisk utvikling og stimulering
- bevegelseslæring og mestring
- grunnleggende bevegelser i ulike bevegelsesmiljø

Leik

Kunnskap om leik som fenomen er grunnlag for forståelse for bevegelsesleikens betydning når det gjelder utvikling av selvbilde, sosial tilhørighet og kulturell identitet. Leik er et viktig element med tanke på bevegelseserfaring og utvikling av kvalitet i bevegelse.

Viktige tema i leik er:

- leikens betydning for menneskets utvikling
- forskjellige former for leik
- leikkultur og leikmiljø

Idrett, dans og friluftsliv

Det legges vekt på at studentene får erfaring med ulike aktiviteter og utvikler forståelse for idrettens, dansens og friluftslivets betydning for bevegelsesglede, livsutfoldelse og kulturell identitet. Her er det også viktig å bli kjent med de nødvendige sikkerhetsrutiner ute og inne i forhold til ulike miljø og aktiviteter.

Viktige tema i idrett, dans og friluftsliv er:

- grunnleggende bevegelser i ulike bevegelsesmiljø som basis for å arbeide med idrett, dans og friluftsliv
- grunnleggende ferdigheter i og kunnskap om individuelle idretter og lagidretter
- vurdere, variere og utvikle ulike aktiviteter og spill
- dans som samværsform og uttrykksform

- valg og bruk av musikk til varierte danseformer og andre typer fysisk aktivitet
- improvisasjon og uttrykk gjennom fysisk aktivitet
- friluftsliv til ulike årstider
- vanntilvenning og begynneropplæring i svømming
- førstehjelp, livredning og kameratredning i ulike situasjoner

Fysisk aktivitet og helse

I studieenheten legger en vekt på kunnskap om og forståelse for sammenhenger mellom trening, helse, livsstil og samfunnsmessige forhold.

Viktige tema i fysisk aktivitet og helse er:

- bevegelsesapparats oppbygging og funksjon: skjelett, muskler, nervesystem, åndedrettssystem og sirkulasjonssystem
- fysiologiske prosesser tilknyttet forståelsen for fysisk aktivitet og trening
- prinsipper for oppvarming, trening av utholdenhet, styrke, bevegelighet knytta til alder og kjønn
- analyse av aktivitet knyttet til grunnleggende teknikker
- kroppskultur, energiomsetning, kosthold og fysisk aktivitet hver dag
- sammenheng mellom fysisk, psykisk og sosial helse

Fagdidaktisk kunnskap

Fagdidaktikk er grunnlag for å forstå og utvikle kunnskaper om ulike innfallsvinkler og evne til variasjon i læringsarbeid. Det er viktig å få fram positive holdninger til fysisk aktivitet slik at alle opplever en grad av mestring.

I fagdidaktikk vil en drøfte ulike undervisningsformer i kroppsøving. Fagsyn, undervisningsformer og læringsteorier sammen med motorisk læring, barns begrepsutvikling og oppfatning av både egen og andres bevegelse er grunnleggende tema i fagdidaktikken.

Refleksjoner over egne erfaringer i ulike undervisningsrom ute og inne vil være av stor betydning for den enkeltes utvikling som kroppsøvingslærer. Fysisk og psykisk grunnlag for læring og motivasjon når det gjelder fysisk aktivitet er viktig. Holdninger til kroppsøving drøftes og jenters og gutters forutsetninger og innstilling til faget vil bli diskutert. I tillegg vil en arbeide med tilpasset opplæring og et inkluderende arbeidsmiljø i faget.

Viktige emner i fagdidaktisk kunnskap er:

- ulike teorier for læring og undervisning i kroppsøving
- syn på kunnskap og ferdighet i kroppsøvingsfaget
- testing og måling som pedagogisk virkemiddel
- observasjon og analyse av grunnleggende bevegelser

Å være lærer i kroppsøving

Sentralt i dette målområdet er å utvikle studentenes evner til å anvende den faglige og didaktiske kunnskapen til å legge til rette for god undervisning i kroppsøving. Studentene vil få erfaring med ulike undervisningsmetoder og undervisningsmiljø. Arbeidsformer som setter fokus på kommunikasjon og samarbeid og som stimulerer til utnyttelse av eget bevegelsespotensial, initiativ og selvstendighet vil være viktige. Studieenheten skal tilrettelegge for at studentene skal beherske et bredt utvalg av motoriske aktiviteter, sangleiker og bevegelsesleiker og beherske et utvalg idretter og danser som er aktuelle for grunnskolen.

Gjennom variert arbeid vil de utvikle en forståelse for de emnene de arbeider med, samt å overføre verdien av dette til framtidig arbeid med å undervise i kroppsøving.

Å være lærer i kroppsøving innebærer å kunne kommunisere med elevene i faget. Læreren må ta vare på det fruktbare i elevenes erfaringer, interesser og innspill, og la dette få konsekvenser for undervisningsformen i ulike områder. Studieenheten vil gå inn på krav til faglig og didaktisk kunnskap slik at studenten skal kunne planlegge, legge til rette, gjennomføre, evaluere, og kritisk analysere lek, dans, idrett og friluftsliv med barn og unge.

Praksisfeltet som læringsarena er sentralt i denne studieenheten. Studentene skal gjennom praksisopplæringen oppleve kroppsøvingsfaget i ulike situasjoner slik at de får konkretisert og utviklet fagdidaktisk teori. Studentene skal bli i stand til å legge til rette større undervisningsforløp i kroppsøving. Videre skal de arbeide med kroppsøving som deltakende fag i tema- og prosjektarbeid og med kroppsøving som sentreringsfag i tema- og prosjektbasert undervisning. For å få til dette er det viktig med kontakt med grunnskoler som på ulike måter driver faglig og pedagogisk nyutvikling er viktig.

Utvikling av egen praksis er en viktig målsetning for en praktiserende lærer. Studieenheten vil ta opp hvordan en lærer kan utvikle sin egen praksis som kroppsøvingslærer gjennom refleksjoner over erfaringer i undervisningen. Sentralt i denne sammenhengen er organisering av undervisning i ulike typer undervisningsrom ute og inne, valgt kommunikasjonsform, og hvilke føringer dette legger for de typer erfaringer en lærer kan forvente å få når det gjelder utvikling av egen praksis.

I arbeidet som kroppsøvingslærer er det viktig å kunne tilpasse undervisningen til den enkelte elevs forutsetninger. Dette innebærer tilpasning både til de elevene som har vanskeligheter med å følge den normale progresjonen i faget og til dem som har behov for større utfordringer. Det er viktig at studentene får en faglig bakgrunn slik at de er i stand til å velge ut stoff, legge til rette aktiviteter som passer for den enkelte elev slik at de blir motivert for faget. Et viktig moment er å utvikle faglig trygghet som gjør at læreren kan bli i stand til å se den enkelte elevs muligheter i forhold til ulike typer aktivitet. Studiet vil legge vekt på at studentene skal skaffe seg grunnleggende kunnskap omkring barns behov for fysisk aktivitet og hva dette betyr for barns muligheter for fysisk/motorisk, sosial og kognitiv utvikling og læring. Dette vil også være grunnlaget for å forstå hva som skal til for og passe til videre stimulering for enkeltelever.

Studentene skal gjennom studiet få innsikt i forholdet mellom gutters og jenters ulike innstillinger til og interesse for faget gjennom hele grunnskolen, og hvilke konsekvenser dette bør få for arbeidet med kroppsøvingsfaget i skolen.

Samhandling og refleksjon

Bak overskriften til dette målområdet ligger erkjennelsen av at kompetanse i kroppsøving og kroppsøvingsdidaktikk utvikles i et samspill mellom mennesker. I lærerutdanningen gjelder dette samspill mellom studenter og lærere, studentene i mellom og mellom studenter og elever. Refleksjon over egne handlinger og egen utvikling er et viktig bidrag til utviklingen av kompetansen som kroppsøvingslærer. I løpet av studieenheten vil vi legge vekt på at studentene får opplæring i og erfaring med å observere ulike former for fysisk aktivitet og reflektere omkring fagdidaktiske momenter en må bruke for å drive ulike former for aktivitet

videre. Gjennom å skrive ned og tolke observasjoner skal studentene reflektere over sin utvikling av fagdidaktisk kompetanse.

Generering av ny kunnskap i kroppsøving skjer både fysisk/motorisk og kognitivt og i faser. Den første fasen er preget av kreativitet, intuisjon, gjetninger og utprøving. I en neste fase kommer et systematisk arbeid der en på grunnlag av stadig nye erfaringer og resonnementer. Etter hvert automatiseres ferdigheter og en får grunnleggende forståelse for sammenheng mellom fysisk ferdighet og innsikt i hva en gjør og hvordan.

Innenfor dette målområdet vil vi også arbeide med studentenes og elevenes holdninger til kroppsøving. Videre vil undersøke hva som påvirker slike holdninger og hvilke tiltak som kan settes i verk for å utvikle og vedlikeholde positive holdninger til faget.

4. Organisering og arbeidsformer

Studiet legges over ett semester. Detaljene i forbindelse med organisering av undervisningen finnes i semesterplanene. I undervisningen vil det bli benyttet ulike arbeidsformer så som forelesning, gjennomgåing av eksempler og oppgaver, verksted- og stasjonsundervisning og uteskoleaktiviteter. Eget arbeid med oppgaver er vektlagt i tillegg til tema- og prosjektarbeid, arbeid på datamaskiner, undersøkelsesvirksomhet eller undervisning i praksisfeltet, samt framføringer. Prosessorientert undervisning med stor grad av studentaktivitet er sentrale arbeidsformer i studiet. Noe arbeid vil være individuelt, noe vil være gruppearbeid i ulike former og med varierende gruppesammensetning. Studentene skal gjennom denne studieenheten få innsikt i og erfaring med bruk av IKT-baserte hjelpemidler slik at de selv skal kunne ta i bruk slike i sin undervisning. Gjennom dette får de et godt grunnlag for på en reflektert måte å kunne ta i bruk nye slike hjelpemidler etter hvert som det blir aktuelt.

Praksis

Praksis er en viktig del av studiet. For studenter i tredje studieår er det tre uker allmennpraksis med undervisningsopplegg knyttet til studieemnet, men med allmennpraksis fokus. For studenter i fjerde studieår er det to uker fagpraksis, se plan for fagpraksis. Studentene blir organisert i praksisgrupper med en øvingslærer som veileder.

Obligatorisk studiedeltakelse

- Aktiviteter som er avhengig av samhandling studentene imellom, og som vanskelig kan prøves ved ordinær eksamen.
- Observasjon, veiledning i forhold til motorikk og bevegelseslæring
- Vurdering og sikring av fysisk aktivitet
- Diskusjoner og refleksjoner etikk- og verdispørsmål
- Ulike typer tema- og prosjektarbeid
- Ekskursjoner høst/vinter/vår/ sommer
- Praksis
- Studievurdering

Nærmere opplysninger om emner og tidspunkter for den obligatoriske studiedeltakelsen blir gitt i de årlige undervisningsplanene, som deles ut i starten av studieåret. Det vises ellers til Regler for frammøte og studiegang ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning.

5. Vurderingsordning

Obligatoriske arbeidskrav:

- Godkjent prøve i livredning og hjerte-lungeredning
- Ett arbeid knyttet til grunnleggende ferdigheter innen ulike områder av dans og idrett
- Forestilling med fysisk utfoldelse
- Ett arbeid knyttet til planlegging og gjennomføring av undervisning

Semesterplanene vil opplyse nærmere om hvor i studiet de ulike arbeidskravene ligger.

Obligatoriske arbeidskrav vurderes med vurderingsuttrykkene godkjent/ikke godkjent, og teller ikke ved fastsettelse av endelig karakter. Endelig karakter blir ikke gitt før obligatoriske arbeidskrav er godkjent.

Grunnlag for karakterfastsetting

Karakteren i faget fastsettes på grunnlag av to deler, som hver teller 50 %

Del 1 Underveisvurdering

- Skriftlig gruppeoppgave – observasjon av motorikk, Oppgaven kan unntaksvis leveres individuelt
- En individuell oppgave som dokumenterer kunnskaper innenfor hovedområdene

Del 1 vurderes samlet med en karakter, der den individuelle oppgaven er utslagsgivende.

Del 2 Avsluttende eksamen

- Praktisk/muntlig fagdidaktisk eksamen i grupper med individuell vurdering

Både del 1 og del 2 må være bestått for å få karakter i faget. Ved fastsetting av karakter er del 1 utslagsgivende.

6. Pensum, kunnskapskilder og hjelpemiddel til eksamen

Semesterplanen for studiet skal inneholde en foreløpig pensumliste ved studiestart. Justeringer av den foreløpige pensumlisten gjøres etter samråd med studentene. Endelige pensumlister og hjelpemidler til eksamen fastsettes av dekan senest 2 måneder før avsluttende eksamen.